

Zakaj se kmetov in kmetskih roko-
delcev ne oprosti? Mnoge kmetije so popl-
noma zapuščene, propadajo, ker je gospodar v
vojni službi, doma pa so sami mladoletni otroci.
Poznam ta-le slučaj: Črnovojuiku Fr. V. je umrla
žena. Na 50 oralov velikem posestvu ima samo
staro mater in 7 otrok, najstarejši šteje se le 12
let. Sam je delal prošnjo za oprostitev in dopu-
sto je storila zanj občina, a moža že 13 mesecev
ni domov... Ne dovolijo mu niti dopusta. Izve-
del sem, da je v Mariboru n. pr. pri nemškem
»teatru« oproščenih cela vrsta čvrstih mladih mo-
ških, a ti so bolj »neobhodno potrebni« kot kmet...
... V neki mariborski odvetniški pisarni so opro-
ščeni kar trije moški; kmet pa mora prelivati kri
na fronti...

Mnogo, mnogo bi se dalo pisati, a se jaz z
urednikom vred bojim modrega svinčnika g. držav-
nega pravdnika.

Naše žrtve za domovino.

Dne 21. avgusta 1917 je dal svoje življenje za
domovino na južnem bojišču Janez Brdnik iz Pi-
vole pri Hoča h. Bil je zelo priljubljen radi svo-
jega mirnega, lepega in pobožnega življenja. Imel je
zlato srce, vneto za vse dobro. Zapuščal tri male ne-
doraste otroke. Njegovi žalujoči družini najsrčneje
sožalje!

Sabati Anton, korporal v 47. pešpolku, rojen
pri Sv. Juriju ob Pesnici leta 1889, je bil od
prvega začetka vojske do sedaj vedno tam, kjer se
je njegov polk najbolj odlikoval. Bil je ranjen najpo-
lrej na ruskem bojišču, drugič na Južno-Tirolskem.
Ozdravljen se je obekrat po kratkem dopustu vrnil
na fronto. Zdal pri ednajsti ofenzivi ob Soči je bil do
22. avgusta po najhujšem, 4 dni in 4 noči trajajočem
topovskem ognju dvakrat ranjen, pa ni šel v bolniš-
nico, je pri fronti ostal, z veseljem pričakuje do-
pusta po končani ofenzivi. Dne 4. septembra pa je
padel vzhodno od Tržiča in počiva pokopan dne 9.
septembra na vojaškem pokopališču v Nabrežini pod
grobno številko 2082. — Zdal sta oba brata, Hanzel
in Tone, sinova blagih, že rajnih staršev, bivša u-
čena in ministranta v svečinskih tani, darovala svo-
je življenje za domovino. Bog jima plačaj; trpela sta
veliko! V zadnji dopisnici dne 1. septembra je pro-
sil svojega nekdanjega župnika rajni, ravno pred
odhodom v boj, če pače, za blagi spomin.

Od Sv. Križa pri Ljutomeru se nam
piše: Od zadnjega poročila v Vašem listu o vojski-
nih žrtvah iz naše župnije je nemila smrt še bolj ne-
usmiljeno in kruto kosila med našimi vojaki, moži
in mladeniči. Padli so za domovino: Franc Črnjavič,
priljubljen mladenič in čevljarški mojster v Vučjive-
si, opora in veselje svojih staršev, ki pa je zdaj po-
kopan v mestu Zalesčiki v daljni Galiciji; Friderik
Babič, kovaški pomočnik iz Iljaševce; Alojzij Koro-
šak, želarski sin iz Iljaševce; Alojzij Kovačič, po-
sestnik v Vučjivasi, počivajo na južni fronti. Franc
Brunčič, posestnik v Zasadih in Stefan Kavaš, ko-
vač v Kokoričih, sta zasuta v sneženem Tirolskem.
Ravnatoko sta dala svoje življenje za domovino Ant.
Izek, mladenič iz Križevce, in Alojz Klemenčič, žel-
lar iz Zasadov. V letošnjem letu 1917 pa štejemo že
sledenče žrtve: Anton Ploj je umrl v neki madžarski
bolnišnici, brata Franc in Anton Vršič, mizarja iz
Logarovec, sta padla na južni fronti, Martin Sušec,
mladenič iz Borec, je ponesrečil pri eksploziji v Blu-
mau, Franc Stajanko iz Logarovec je zaspal smrtno
spanje v Gradcu in Jakob Majcen je utonil v doma-
čem potoku. Zadnja laška ofenziva nam je do sedaj
vzela tri upolne mladeniče: Franca Strah iz Lo-
garovec, Franca Filipič iz Kokorič in Alojza Fifnja
iz Iljaševce, večkrat odlikovanega narednika. Tudi
nekateri izmed prejšnjih so bili odlikovani za svoje
zasluge in junaštvo. Vsem tem naj dobri Bog pripne
na onem boljšem svetu krono večnega življenja, slo-
venski domovini pa nakloni boljše čase, da ne bode
zastoj toliko krvavela!

Zalostno novico je prejela občespoštovana dru-
žina Hojs v Oseku, župnija Sv. Trojica v Slo-
v. gor., da je mlajši 22letni sin Andrej od do-
mačega pešpolka daroval svoje mlado življenje za do-
movino pri Medeazzi na soški fronti. Se so zapeli
svetotrojiški zvonovi, predno so se ločili od nas, nje-
mu zadnje žalostinko in sedaj bodo v podobi topov
maščevali mlado življenje nad izdajalskim Lahom.
Njegov prijatelj piše: Naznanjam vam žalostno vest,
da je Vaš sin in moj prijatelj Andrej včeraj, dne 4.
septembra, padel. Italijanska granata mu je pretr-
gala nit življenja. Ne žalujte preveč po njem. Bog
ga je poklical k sebi, kjer bo užival večno plačilo!
Rajni je bil odlikovan s Karlovim križcem. Bil je za-
veden Slovenec.

Nepričakovano hud udarec je zadel ugledno in
dobro obitelj Kranjčevce v Mali Misljini, žup-
nija Sv. Ilj pod Turjakom. Dobili so mrtva-
ški list po svojem sinu, bratu Leopoldu. Dne 22. fe-
bruarja 1915 je šel v gališko fronto, dne 25. marca
1915 je že prišel v rusko vjetništvo, dne 9. februarja
1916 pa ga je Gospod za ta svet odzvel ljubečim star-

sem, bratom in sestram tam v daljni Sibiriji. Dragi
Polda, sedaj počivaš daleč proč od pohorskih planin.
Tu si bil neumorno delaven, da si skoraj nisi privo-
ščil miru. Zelimo, da uživaš sedaj, daleč proč od voj-
nega šuma, večni mir. Počivaj sladko v tuji zemlji,
in čakaj vstajenja, ko nas kliče vse angelska tro-
benta!

Vsem padlim slovenskim žrtvam bodi večni
spomin!

O miru.

V nemški državni zbornici se je nemški dr-
žavni kancelar izjavil, da za sedaj ne mara na-
tančneje označiti nemških vojnih ciljev; v isti seji
se je pa tudi nemški državni tajnik izrekel, da
Nemčija že v naprej ne mara izprazniti zasedenega
ozemlja, torej tudi ne Belgije, marveč da hoče
imeti v rokah v zasedenem ozemlju dragoceno za-
stavilo za veliko dobo, ko se bo sklepal mir.

Nemški protestanti so se te dni izrekli zoper
papeževo mirovno pismo in posredovanje, češ, pa-
pež ni in tudi ne more biti nepristranski, ker je
italijanske narodnosti in dela za mir le iz sebičnih
namenov.

Še bolj žaljiv je pa sklep nemških protestan-
tovskih pastorjev v pretekli ponedeljek v Turingiji
na Nemškem. Sklep, ki pomeni vrhunec huj-
skanja proti miru, se glasi: »Od papeževega ko-
raka za mirovno posredovanje, ker izhaja iz kri-
vičnih in napačnih pridržkov in nagibov, ne moremo
pričakovati, da bi nas privedel korak bliže do miru.
Samo nemški meč nam more z božjo pomočjo
priboriti mir, ki bi odgovarjal groznim žrtvam te
vojske. Papež bi rad skoval mir, v katerem bi ne
bilo nobenih zmagovalcev in nobenih premaganih.
Mi pa hočemo imeti dober nemški mir od Boga,
ne pa mednarodnega miru od papeža.«

Sedaj je tudi turški sultan odgovoril na pa-
peževo mirovno pismo. Pismo je pisano v zelo
spoštljivi obliki do sv. Očeta. Tudi Turčija si želi,
da bi stopila na mesto sile orožja moč pravice,
da se upostavi mednarodno razsodišče, da se pri-
čne splošno razoroževanje ter prostost morja. V
bistvu je vsebina odgovora Turčije ista, kakor Av-
strije, Nemčije in Bolgarije.

Bolgarski list »Utro« objavlja razgovor z bol-
garskim vrhovnim poveljnikom Jekovom. Jekov
je rekel o miru: »Nihče ne more prerokovati; to-
da to se lahko drzno reče, da bo mir prej prišel,
kakor se misli. Bolgarija noče tujega ozemlja,
ampak samo dežele, ki se od celega sveta prizna-
vajo za bolgarske.«

Razne politične vesti.

Slovenska duhovščina trža-
ške škofije je na sestanku v Trstu dne
20. septembra sprejela soglasno sledečo izjavo:
Slovenska duhovščina tržaško-koprške škofije, zbra-
na na sestanku v Trstu dne 20. septembra 1917
z navdušenjem pozdravlja državno-pravno izjavo
»Jugoslovanskega kluba« na Dunaju z dne 30.
maja t. l., katera čimprej izvedena naj prinese
našemu narodu svobodno in samostojno jugo-
slovansko državo pod habsburškim žezlom, — ter
izjavo, izdano dne 15. septembra 1917 v Ljub-
ljani, podpisano od zastopnikov cerkve ter sloven-
skih političnih strank na Kranjskem, — ter mi-
rovno noto sv. Očeta Benedikta XV. — ter se jim
s celim srcem in v polnem obsegu pridružuje.

Jugoslovansko napredno učitelj-
stvo je poslalo Jugoslovanskemu klubu
izjavo sledeče vsebine: Zahtevamo samostojno učitelj-
stvo in samostojno narodno šol-
stvo, npravnstveno in gmetno stojčč na trdnih teme-
ljih samoodločevanja zedinjenega
jugoslovanskega naroda, o-
svobojeno od vsakega tujega
gospodstva. Danes se naša prva beseda ne
more glasiti drugače, nego tako-le: V »Zavezi ju-
goslovanskega učiteljstva« združeno učiteljstvo se
brezpogojno in navdušeno pridružuje dr-
žavno-pravni izjavi Jugoslovans-
kega kluba, kakor jo je priobčil držav-
nemu zboru dne 30. maja 1917.

Hrvatska duhovščina deka-
nije Požega v Slavoniji je soglasno spre-
jela izjavo Jugoslovanskega kluba, podano dne 30.
maja t. l. za združenje vseh Jugoslovancev.

Hercegovinski frančiškani
so v pismu na poslanca Biankinija izrazili željo

za udinjenje vseh Slovencev, Hrvatov in Srbov
pod žezlom Habsburžanov v smislu izjave Jugo-
slovanskega kluba dne 30. maja, za katero stojе
hercegovinski frančiškani odločno in neomajno.

Hrvatska omladina za Jugo-
slavijo. V »Hrvatski Državi« pišejo: »Hrvat-
ska omladina ne bode in ne sme stati gluha za
bolni vzklik naših bratov Slovencev: Bratje Hr-
vatje! Oslobodite nas, ki ječimo sedaj pod težo
germanskega robstva!« — vzklik, ki mora ganiti
vsakega Hrvata in vsled katerega bi moral vsak
 Hrvat ponuditi Slovcu roko in biti solidaren z
njim v delu za povzdigo narodnega ujedinjenja in
narodne slobode. To je narodna svetinja, ki jo
brani hrvatska omladina, za katero se bori, da jo
ohrani v narodu, in se hoče boriti i nadalje. Te
svetinjne ne bodo mogli ne Nemci ne Madžari ni-
kdaj trgati iz prsi hrvatskih mladenčev in hrvat-
skega naroda, niti s pomočjo vojske, niti »hrvat-
sko srbske koalicije«.

Državna zbornica je v torkovi seji
nadaljevala posvetovanje o državnem proračunu.
Izmed slovenskih poslancev je govoril tržaški po-
slanec dr. Rybar, ki je izvajal, da Jugoslovani ne
gojimo nobenega sovraštva do Nemcev, pač pa
gre sovraštvo Nemcev do Jugoslovancev tako da-
leč, da nas nočejo imenovati z našim imenom kot
Slovence, ampak nam dajejo razna žaljiva imena.
Slovinci bodo glasovali proti državnemu proraču-
nu. Poslanec dr. Ravnihar je pa rekel, da so
Slovinci nudili vladi še enkrat priliko, da ozdravi
bolno telo naše države na ta način, da bi napra-
vila vse njene narodnosti zadovoljne in enako-
pravne, kar pa vlada dosledno odklanja. — Pred-
loge in interpelacije v torkovi seji so stavili po-
slanci dr. Benkovič za podporo občini Zabukovje
v brežiškem okraju, ki je trpela vsle toče, po-
slanec dr. Verstovšek o draginjskih razmerah na
Slovenskem in dr. Korošec o izjavi justičnega mi-
nistra, ki jo je podal nekemu madžarskemu čas-
nikarju. Pri seji načelnikov državnozbornih strank je
predlagal dr. Korošec, da naj pride na dnevni red
državne zbornice 1. poročilo o poslanski imuniteti
poslanca Grafenauerja, 2. poročilo, kako postopati
s politično nezanesljivimi in 3. poročilo o odškod-
nini osebam, ki so bile zaprte ali pa obdržane v
kakem določenem kraju.

Načrt za bodočo novo Av-
strijo objavlja dr. Fr. Vahal v čeških listih.
Nova zvezna Avstrija naj obstoji iz sledečih dr-
žav: 1. Geška (Česka, Moravska, Šlezija), 2. no-
tranje avstrijska (Gornja, Dolenja Avstrija, Solno-
graško, Tirolsko, nemški del Štajerske in Koroške);
3. ilirska (Kranjsko, Goriško, Istra, Dalmacija, slo-
venski del Koroške in Štajerske); 4. malopoljska
(avstrijske poljske pokrajine); 5. rusinska (vzhodna
Galicija, Bukovina); 6. svobodno državno mesto
Dunaj; 7. svobodna luka Trst. Skupni činitelji so:
cesar, avstrijska vlada, državni kontrolor, senat,
državno sodišče. Na čelu posamezne države stoji
predsednik kot zastopnik cesarja. Avstrijska vlada
sestoji iz zastopnikov posameznih držav, državni
kancelar, ministri za deželno brambo, finance, tr-
govino in promet. Senat šteje 300 poslancev po-
sameznih držav, ki imajo zopet svoje parlamente.
Dualizem ostane. — Ta načrt je v nasprotju s
češko in jugoslovansko deklaracijo. Češki listi pa
vendar pozdravljajo ta načrt, ker daje povod za
posvetovanje o tej važni zadevi.

O mandatu koroškega sloven-
skega poslanca Grafenauerja je
v poslanski zbornici predloženo poročilo, naj se
ga ne prizna za poslanca in mu zabrani vstop v
zbornico. »Arbeiter Zeitung« smatra ta predlog
za nepravilen ter pripominja: Grafenauer
ni bil obsojen od domobranskega divizijskega so-
dišča, nego od vojnega sodišča. Pripravlja se pa
zakon, da po vojnih sodiščih obsojene osebe lah-
ko predlagajo razveljavljenje vojnosodne obsodbe
in novo obravnavo pred civilnim sodiščem. Če bo
ta zakon sprejet, doseže lahko Grafenauer razve-
ljavljenje vojnosodne obsodbe in ohrani s tem svoj
mandat.

Hrvatski sabor je zboroval od 25.
do 29. septembra, torej samo pet dni. Saborska
večina je izročila vladarju udanostno spomenico,
o kateri so se pristasi manjšine izrekli, da ima
samo namen, kako uničiti slogo med Hrvati, Slo-
vinci in Srbi. V seji dne 27. septembra je pa
bila rešena nova volilna preobnova za Hrvatsko.
Dne 29. septembra je bil sabor odgoden na nedo-
ločen čas.